

A Katedra Társaság működésének alapelvei

Szlovákiai magyarságunk oktatásügye számos problémával küzd. Ezek egyike az oktatásügy szakmai problémáinak kezelésére hivatott fórumok megszűnése. A *Katedra Társaság* ezt az űrt kívánja betölteni. A Társaságban mindazok a szervezetek, egyesületek, mozgalmak, szövetségek, iskolák képviseltetik magukat, amelyek jellegüknél fogva közel állnak a szlovákiai magyarok oktatási rendszeréhez, s amelyek véleménye segíthet oktatásügyünk gondjainak megoldásában, de legalább mérséklésében.

A Katedra Társaság szakmai szerv. Véleményével mindenekelőtt az egyes tantárgyak, illetve tantárgycsoportok oktatásának színvonalasabbá tételét kívánja segíteni, illetve a legfontosabb nevelési problémák megoldásához akar hozzájárulni iskoláinkban. Iskoláink színvonalasabbá tétele ugyanis a legfontosabb feltétele versenyképességünknek. Kisebbségi iskolaként is állniuk kell a szakmai versenyt a többség gyakran kedvezményezett iskoláival.

A Katedra Társaság ezért összejövetelein:

- összegzi az egyes tantárgyak, illetve tantárgycsoportok oktatásának legfontosabb problémáit, s ahol csak lehet, szakmai álláspontot alakít ki az adott kérdésben;

- véleményével, tanácsaival segíti a *Katedra* című lapot, s a lapban közzétett álláspontjaival irányt mutat az egész szlovákiai magyar oktatásügynek;

- véleményének, álláspontjainak hangot ad a szlovákiai magyar pedagógustársadalom szakmai összejövetelein.

A Katedra Társaságnak színvonalas és szakszerű munkájával olyan szakmai tekintélyt kell kivívnia, amely elengedhetetlen feltétele magyar oktatásügyünk önszerveződésének. Állítsunk tehát magunk s mások elé olyan mércét, amellyel Szlovákiában magyarként is lépést tudunk tartani rohanó korunkkal, s amely méltóságot

ad mindazoknak, akik meg kívánnak, s meg is tudnak felelni neki.

Cigány középiskolák

A Gandhi Gimnázium, az Edelényi Alapítvány Munkaiskola, a fővárosi Kalyi Jag Szakiskola mellett Szolnokon megnyílt a negyedik roma középiskola. Alapítója a Roma Esély Alapítvány, képzési profilja szakiskolai. Az iskola vezetői nem akarnak szegregált iskolát, így az intézmény kapui nyitva állnak nem-cigány, hátrányos helyzetű fiatalok előtt is.

50 éves NÉKOSZ

Göncz Árpád köztársasági elnök köszöntő levelét olvasták fel az egybegyűlt többszáz egykori népi kollégistának és mai kollégiumi szakembereknek a jubileumi konferencián – a hagyományos dalolás után. A magyar kollégiumi hagyományoknak évezredre visszatekintő idézése után *Pataki Ferenc* a népi kollégisták útjának drámáira hívta fel szíveskedő hozzászólásában a figyelmet. A visszaemlékezések napjaink alkalmazási lehetőségeit, analógiákat kerestek. *Széchy Éva*, a Magyar Pedagógiai Társaság alelnöke beszámolt a Kollégiumi Nevelés Megújításáért mozgalom sikereiről, *Rétei Prikkel Lajos* a létrehozandó Kardos László Alapítvány támogatására szólított fel – máris több százezer forint felajánlás tételét a helyszínen napjaink kollégiumi nevelése számára. Gyakorló kollégiumi nevelők a kollégiumi nevelésre, mint a leszakadás előli utolsó esélyre hívtak fel drámai hozzászólásaikban.

„Öseinket felhozád...”

Ez a címe a Magyar Nemzeti Múzeum millicentenáriumi kiállításának. Az előtérbe lépve egy felékesített jurta fogadja a

látogatót, lovacska fa-makettje áll mellette. Beljebb érve szolid tárlókban láthatja a néző a honfoglalás-kor legfontosabb leleteit (többségüket eredetiben). A leletek így együtt szembeszökően számosak, szinte nincs település az újhazában, ahol eke legalább egy pitykét nem forgatott volna ki – ráismerhet mindenki szűkebb pátriája büszkeségére. Szépek a rézveretek, a tarsolylemezek, rozsdá marta az ősi kardokat... Minden romantikus ősidézéstől távoltartja magát a kiállítás. A pénz lett volna kevés? A honfoglalás körül fel-fellángoló vitákban való állásfoglalást akarták óvatosan elkerülni a tervezők? Régészeti kiállítást látunk, szakszerűt, elegánsat. A gyerekek hamar eljutnak az egyik sarokban álló monitorokig, ahol elektronikai segítségével, képek, mozgóképek alapján képezhetnek maguknak képzetet, világot a látott tárgyak köré.

A múzeumi emléktárgyboltban sok szép könyv, alkalmi múzeumi vezető kapható. Ízlésesek, mértéktartóak. Úgy tűnik, hogy a giccsipar nem talált üzletet az ezeregyszázéves évfordulóban. Kapható *Lovás Márta* szerkesztésében a múzeum közművelődési-múzeumpedagógiai munkatársainak gyűjteményes módszertani füzetek, a Történeti Játsszóház Füzetek első kötete – nyomában bőven lehet honfoglalási játszóházat szervezni. *Lovász Irén* és *Hortobágyi László* Világfa című hangkazettáján a magyar népzene legősibb darabjai hallhatók – néhány finnugor-rokonnépi dallam kíséretében.

Hidán Csaba László régész olyan képeslapsorozatot adott közre, melyen a honfoglaló magyarság öltözeke, életmódja követhető – a fotóriporter számára készített rekonstrukciókon. Ízléses, diszkrét lapok. Rajta úgyszintén az évforduló ízléses, diszkrét, de elegáns védjegyével.

„Lettem, vagyok, múlok, ismét leszek” – ez a pásztorfaragás-felirat a címe annak a tanulmánykötetnek, mely „honfoglalóink élő örökségét” mutatja be a „magyar paraszt- és pásztorművészetben”. *Selmeczi László*tól *Papp Gábor*ig ível a szerzők névsora. Az albumot a debreceni Sztélé Alapítvány adta ki.

Ezer esztendő

Mértéktartás, szakmai gondosság jellemezte az iskola ezer esztendejének ünnepi megnyilatkozásait is. A Korona Kiadó kötete – albuma – azok számára is hozzáférhetővé teszi a magyar iskolaügy ereklyéit, akik személyesen nem tekinthetik meg a pannonhalmi, debreceni, fővárosi nagy kiállításokat, más helyi, regionális rendezvényeket, köztük az óbudai óvodamúzeum avatását.

Jubileumi kiadványokban különösen gazdag Borsod-Abaúj-Zemplén megye. A legkedvesebb az a sokszorosított kék borítójú iskolásírka, amelyik a baktakéki iskola történetét tartalmazza., a helyi iskolatörténeti gyűjtemény kincsei alapján. A Magyar Pedagógiai Társaság megyei tagozata a gondozója a *Sváb Antal* és egykori tanügyigazgatási munkatársai szerkesztette kötetnek, mely az abaúji iskolák utolsó évszázadát dokumentálja megannyi személyes emlékekkel (korrekt kitérővel a történelmi Abaúj vármegyének a mai Szlovákiához tartozó iskoláiról). *Kovács Ágnes* hasonló témájú, történelmi módszerekkel készített monográfiáját a Felsőmagyarország Kiadó adta ki.

Képeskönyv Bartókról

Kovács Sándor munkájának szép keretet teremtett a Mágus Kiadó. Illusztrációkban, dokumentumokban gazdag kötet mutatja be az Allegro Barbaro, a Fából faragott királyfi, a Concerto világhírű szerzőjét. Az életrajzot kísérő apró, de finom tollal írt műelemzésekben a Bartók-kutatás legújabb eredményeit ismerhetjük fel – ifjúságnak szóló közérthető fogalmazásban.

25 évesek

Az Alsó erdőszori Ének-Zene tagozatos Általános Iskola néptáncgyűjtése negyedszázados fennállását ünnepelte jubileumi

koncerten. Az együttes fénykorának legendás vezetője volt: Karczagi Gyuláné, a kisiskolás népi-játék és tánc tantervének egyik szerzője.

Bábjátékos emlékére

A Nemzetközi bábfesztivál békéscsabai eseményein emléktáblát állítottak a Nap-sugár Együttes legendás vezetője, *Lenkeffi Konrád* tiszteletére.

Újrakezdés és nyitány

A 12 évfolyamos komplex iskola-program 1996. nyarán Békéscsabán szervezett továbbképzésén hosszú sérüléséből felgyógyulván újra kezdte néptáncoktatói munkáját *Keszler Mária*, az Életfa-díjas szakember.

A tábor népművészeti programjain új, kezdő mestert is avattak, a főiskoláról nemrég kikerült, csíkszeredai születésű, tehetséges népdalost, a gyulai katolikus iskola tanítóját, *János Hajnalkát*.

Freinet 100 éves

1986. október 15-én, száz éve született a nagy francia néptanító, a reformpedagógiák plebejus szárnyának vezéralakja, a szabad kifejezés, az iskolai nyomda, a beszélgetőkör, a „munka könyvtára”, az iskolai szövetkezet s megannyi más modern és gyermekközeli „technika” kidolgozója. A centenáriumi nemcsak a zarándokhelylyé vált dél-franciaországi Vence-i kisiskolában ünneplik majd, de világszerte, így hazánkban is, ahol a Freinet-mozgalom egyre erősebb. Erről tanuskodnak folyóiratuknak az *ALTMAG*-nak színes lapjai.

(Ennek kiadója a Magyar Freinet Alapítvány 1063 Szív utca 18. Budapest)

1000 éves a magyar iskola

A baktakéki körzeti Általános Iskola mértéktartó, izléses kiadványt adott közre: *Iskolatörténeti Füzet* címen. Dobosné Dienes Katalin, Tengeri Lászlóné, Varga Józsefné tanárok – és a segítő diákok – munkáját dicséri a forrásokban gazdag, színes dokumentum. Megismerhetjük az abaúj vidék iskolázásának színes történetét, az utolsó 250 esztendő adatai egészen gazdagok.

Még egyszer a millecentenáriumból

A debreceni Sztélé Alapítvány néprajztudósok, kulturális antropológusok tanulmányait adta közre. Honfoglalóink élő örökségéről (a magyar paraszt- és pásztorművészetben) írnak, elmélkednek a szerzők a „lettem, vagyok, múlok, ismét lesznek” című albumban.

Az Enciklopédia Humana Egyesület CD-ROM-ot fejlesztett ki és terjeszt *Emese álma* címmel.

Móser Zoltán kalandozásai

A szerző legújabb kötetét a csíkszeredai Pro-Print Kiadó adta ki „Babilonban az nem így van” címmel. A kötet a népköltészet, a népballadák, s a népköltési ihletésű modern magyar költészet archaikus motívumainak ered nyomába gazdag asszociációsrendszerrel idézve fel rejtett kapcsolódásokat.